

Fišerův Ježíšek

Ježíšek je hodný starý pán postávající na kostelních oltářích se stříbřitými fousy a s naježenými bodlinami na hlavě.

Nebo je Ježíšek, ježek, kožíšek s bodlinami s prskavek, bytost zahlédnutá za pootevřenými dveřmi štědrovečerního pokoje? Tyto a další dětské představy dobře ilustrují asociální citlivost, kterou David Fišer používá při formulaci své práce.

Autor v konečné verzi volí dětskou postavu, představuje figuru v žehnajícím gestu, stojícího na ručníku. Tato autorova vánočně koupelňová představa, úspěšně konkurující obtloustlým figurám amerických staříků s červenou čapkou i bodrým východním dědům mrazíkům je tradičně neodmyslitelně spjata s českým a německým prostředím.

Zobrazení nahého Ježíška, který se v této podobě objevuje v průběhu 14. století stále častěji i v rámci milostného obrazu s Panou Marií, uvádějí někteří badatelé do souvislosti se zvýšenou recepcí antiky, jež se projevuje i ve stejném znázorňování andělů a putů.

Zejména v prostředí ženských klášterů se vytvořil nový pohled na život Krista a zvláště na jeho dětství.

Tento proces dokládají výmluvně i malé plastiky nahých Ježíšků, které zhruba od doby kolem roku 1300 měly funkci „devočních zobrazení“ (Andachtsbild) a byly vystavovány izolovaně bez spojení se zobrazením P. M. a mimo jakýchkoliv scénických souvislostí.

Ručník, který může být i rouškou, navozuje pocit očisty, hygieny, koupání, křtu.

Takovéto interpretaci napomáhá i jeho předchozí série mýdlových embrií, která s touto prací těsně souvisí. Katolicismus a zbožnost obecně versus otázka potratů, to může být další provokující souvislost této Fišerovy práce.

Figura stojící na ručníku navozuje i další ikonografický výklad, který autor zde možná nevědomě nebo intuitivně používá. Je to aspekt nohou, které neustále přichází do styku s fyzickou nečistotou, symbolizující hřích. Péče o čistotu nohou byla výrazem usilí o vnitřní mravní neposkvrněnost. V širším významu pak každé odložení obuvi a oděvu bylo vykládáno v tomto lustračním významu, který vystupuje silně do popředí i např. v úkonu křtu.

Perforace v obličejové části vejcovitě zjednodušené hlavy, zase připomíná sprchovou hubici.

Tento motiv ovšem nabízí další ambivalentní významový řetězec. Sluchátko telefonu?

Domovní zvonkový mikrofon.? Jsi tam? Bože a na čem teď děláš? Nebo mřížku zpovědnice, musím ti to říct...Nebo tajemný vnitřní prostor do kterého, zatím, nemůžeme.

Nabízí se zde srovnání s Judy Fox, která má ve svém repertoáru terakotové sochy mýtických a historických postav zachycených v dětském věku, tedy ještě na prahu svých budoucích osudů.

Také Robert Gober může poskytnout zajímavý srovnávací materiál podobně orientované poetiky, se svými hojně používanými dřezovými odtokovými otvory, navozujícími spíše pocit nečistoty, potlačované jiné sexuální orientace atd.

Do třetice tuto polohu u nás zastupuje Petr Nikl, který je svými výlety do světa dětství dostatečně známý.

Myslím si, že Fišerova práce je zajímavější spíše v těchto ikonografických souvislostech, než v nějaké revolučnosti formy, a o to mu asi zatím ani nejde.

Přesto by mu větší radikálnost formální stránky mohla ještě více pomoci souznět s verbální artikulací jeho myšlenkového zázemí.

Jeho diplomní práci hodnotím stupněm B.

Jiří Sobotka